

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2015 r.

Opinia prawna

sporządzona na zlecenie Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w przedmiocie nadawania klauzuli wykonalności w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania orzeczeniom sądów dyscyplinarnych wydanym w postępowaniach dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1778) , a podlegających wykonaniu po jej wejściu w życie

1. Postawione przez Krajową Radę Radców Prawnych – Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji pytanie prawne dotyczy tego, czy w świetle art. 6 ustawy z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1778, zwana dalej ustawą zmieniającą) do orzeczeń sądów dyscyplinarnych wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a podlegających wykonaniu po jej wejściu w życie, w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania ma zastosowanie wprowadzony ustawą zmieniającą art. 71 ust. 2a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014, poz. 637 ze zm., zwana dalej ustawą o radcach prawnych).

2. Na mocy art. 2 pkt 33 b) ustawy zmieniającej dodano w przepisie art. 71 ust. 2a w brzmieniu: „Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego i po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę sądu dyscyplinarnego, który wydał to orzeczenie, podlega wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy”. Z kolei według art. 6 ustawy zmieniającej „do postępowań dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu niezakończonych stosuje się do ich zakończenia w danej instancji przepisy dotychczasowe”. Zgodnie zaś z treścią art. 8 ustawy

zmieniającej „ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”, czyli w dniu 25 grudnia 2014 r., ogłoszenie ustawy nastąpiło bowiem w Dzienniku Ustaw z dnia 10 grudnia 2014 r.

W uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej wskazano, że regulacje przejściowe (art. 3-6) przewidują, że w przypadku postępowań dyscyplinarnych w toku, zastosowanie nadal - aczkolwiek tylko do zakończenia sprawy w danej instancji - znajdować będą stosowne przepisy w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy, a czynności procesowe dokonane z zachowaniem przepisów dotychczasowych będą w pełni skuteczne¹.

3. Artykuł 6 ustawy zmieniającej reguluje zasady stosowania przepisów nowych do postępowań dyscyplinarnych wszczętych, lecz niezakończonych w danej instancji w dniu wejścia w życie tej ustawy. Postępowanie dyscyplinarne kończy się z datą uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez sąd dyscyplinarny (zob. art. 71 ustawy o radcach prawnych). Kwestia wykonania orzeczenia sądu dyscyplinarnego powstaje dopiero wtedy, gdy postępowanie dyscyplinarne zostało prawomocnie zakończone. Jeżeli zatem zostało wydane przez sąd dyscyplinarny orzeczenie nakładające karę pieniężną lub obowiązek zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego i orzeczenie to uprawomocniło się, to mamy do czynienia z zakończonym postępowaniem dyscyplinarnym i to nie tylko w danej instancji. **Co oznacza, że art. 6 ustawy zmieniającej nie ma zastosowania do wykonywania orzeczeń w zakresie kar pieniężnych oraz kosztów postępowania zapadłych w postępowaniach dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej a prawomocnie zakończonych po dniu wejścia w życie tej ustawy.** Wykonanie orzeczenia sądu dyscyplinarnego nie mieści się bowiem w ramach postępowania dyscyplinarnego i w poprzednim stanie prawnym również nie odbywało się w tym postępowaniu. Wykonanie orzeczenia sądu dyscyplinarnego zgodnie z treścią dodanego przez ustawę zmieniającą art. 71 ust. 2a ustawy o radcach prawnych następuje w sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Postępowanie to nie jest

¹ Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 7 listopada 2014 r., Sejm RP VII kadencji, druk sejmowy nr 2415. Tekst uzasadnienia można znaleźć na stronach internetowych Sejmu (<https://www.sejm.gov.pl>) i Senatu (<https://senat.gov.pl>).

postępowaniem dyscyplinarnym, lecz rodzajem postępowania cywilnego. Jest to, w odróżnieniu od postępowania dyscyplinarnego, postępowanie sądowe, które ma charakter postępowania wykonawczego i jednocześnie postępowania samoistnego w stosunku do postępowania dyscyplinarnego.

Skoro zatem ustawa nowelizująca nie zawiera przepisów intertemporalnych regulujących zagadnienie czasowego zasięgu mocy obowiązującej dodanego art. 71 ust. 2a ustawy o radcach prawnych, to należy stwierdzić, że przepis ten obowiązuje od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Z tych względów należy przyjąć, że art. 6 ustawy zmieniającej nie wyłącza stosowania art. 71 ust. 2a ustawy o radcach prawnych do prawomocnych orzeczeń sądów dyscyplinarnych w zakresie kary pieniężnej lub kosztów postępowania istniejących w dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej lub wydanych po jej wejściu w życie, a dotyczących spraw, w których postępowania dyscyplinarne zostały wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej. Innymi słowy z dniem 25 grudnia 2014 r. wszystkie prawomocne orzeczenia sądów dyscyplinarnych (istniejące w tym dniu lub wydane później) w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania stanowią tytuły egzekucyjne w rozumieniu art. 777 k.p.c. i po nadaniu im klauzuli wykonalności podlegają wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy. Stosownie bowiem do treści art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c.² tytułami egzekucyjnymi są inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej. Przepisem rangi ustawowej, na mocy którego orzeczenia sądu dyscyplinarnego w zakresie kar pieniężnych i kosztów postępowania podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej jest obowiązujący od dnia 25 grudnia 2014 r. art. 71 ust. 2a ustawy o radcach prawnych. Z punktu widzenia wykładni tego przepisu nie ma znaczenia, kiedy zostało wydane orzeczenia sądu dyscyplinarnego. Istotne jest natomiast to, czy orzeczenie to jest prawomocne oraz czy dotyczy kary pieniężnej lub kosztów postępowania, ponieważ tylko takie orzeczenie uzyskało z mocy

² Nie ma tu zastosowania art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c., w który mowa jest o orzeczeniach sądu, ponieważ chodzi w nim o orzeczenia sądu powszechnego, wojskowego oraz Sądu Najwyższego. Zob. P. Telenga [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. A. Jakubeckiego, Warszawa 2012, s. 1011.

ustawy status tytułu egzekucyjnego i w konsekwencji podlega wykonaniu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

dr Agnieszka Laskowska-Hulisz
radca prawny